

VAR MED OCH RÄDDA SÅNGLÄRKAN!

Sånglärkan är, och har alltid varit, en symbol för det odlade landskapet. Den har vårt jordbruk att tacka för för sin utbredda förekomst, men under de senaste decennierna har någonting hänt – sånglärkorna har minskat dramatiskt i antal och nu behöver de sina lantbrukare mer än någonsin!

Rädda Sånglärkan är ett projekt som kommit till för att vända trenden för sånglärkans population, som under de senaste 35 åren minskat med kanske så mycket som 75 procent. Reproduktionen hos arten har varit för låg och trenden är fortfarande negativ - under bara de senaste 10 åren har antalet sånglärkor minskat med omkring 30 procent. Denna utveckling kan till stor del förklaras med strukturomvandlingar i jordbruket.

I och med att odlingsenheterna blivit större har variationen i landskapet blivit mindre. En annan förklaring till populationens minskning är att de höstsådda grödorna ökat på bekostnad av de vårsådda, samtidigt som grödorna blivit tätare. Sånglärkan är beroende av ett aktivt jordbruk, men de vill gärna ha varierad vegetation i sitt häckningsområde, de gillar när det finns t.ex. trädor, diken och brukningsvägar, utöver den vanligtvis dominerande spannmålen. Enbart täta och höga grödor gör det svårt för sånglärkan att nå ner till den bara jorden och hitta mat till sina ungar.

I arbetet för ett rikt odlingslandskap gäller det att hitta åtgärder som gör stor nytta utan att påverka lönsamheten och effektiviteten i jordbruket alltför mycket. Rädda Sånglärkan är ett projekt som bygger på samverkan mellan lantbrukare, den intresserade allmänheten och BirdLife Sverige. Vi arbetar med en åtgärd som vi kallar för lärkruta – en osådd yta i höstvetete på 16–20m². Med hjälp av rutan kan sånglärkorna hitta föda till sina ungar, även när höstvetetet växt sig högt och tätt.

01

02

03

01 Sånglärka
Foto Christian Ljunggren
02 Lärkruta i Uppland
Foto Jan Wärmbäck
03 Nyfödda lärkungar
Foto Kaj Svahn

I en engelsk studie visade sig sånglärkor få 50% fler ungar på vingarna med lärkrutor, än utan. Dessutom är arten så pass trogen häckningsplatsen att både föräldrar och ungar nästan alltid återvänder från det ena året till det andra. På en gård i England lyckades man på bara fyra års tid tredubbla antalet sånglärkor med hjälp av rutorna. Man kan nästan se det som att man odlar sina egna sånglärkor!

I projektet består lantbrukarens insats i att anlägga två lärkrutor/ha vid sådd av höstvetete på stora skiften. Rutorna är skötselfria och kan besprutas precis som övrig areal. Inkomstbortfallet på ca 20kr/ruta (viss variation) kompenseras med 40kr. Pengarna kommer från allmänheten som köper lärkrutor för 100 kr/st.

Insatserna i projektet har sedan starten 2012 ökat stadigt och hösten 2016 skapade drygt 30 lantbrukare knappt 4 000 lärkrutor. Vi har varit mycket lyckosamma med insamlingen av medel till åtgärder och ser varje anlagd ruta som ett uttryck för allmänhetens och lantbrukarens gemensamma vilja att rädda sånglärkan.

Vi söker nu lantbruk med konventionell växtodling i öppna bygder med stor andel täta grödor, och gärna stora odlingsenheter. Under hösten 2016, och kommande säsonger, kan du göra en insats för att vända trenden för en mycket omtyckt fågelart.

Var med och Rädda Sånglärkan!

Tobias Nilsson, projektledare